

Dementie....

Een praktische houvast na de diagnose

Bij het horen van de diagnose dementie komen heel wat emoties en vragen op je af. Dit heeft op verschillende vlakken een impact op het leven van de persoon met dementie en zijn naaste. Het is goed om geleidelijk samen een aantal zaken in orde te brengen en na te denken over de toekomst. Dit kan over zaken gaan voor de nabije toekomst of op langere termijn.

Om je te helpen het overzicht te bewaren, hebben we de belangrijkste en meest voorkomende zaken hieronder vermeld. Doorloop dit op je eigen tempo en kies je prioriteiten. Dit document is niet compleet. Dat kan ook niet, want elk mens is anders en heeft specifieke behoeften. Bovendien is dementie een ziekte die zich op verschillende manieren uit en dus een individuele aanpak vraagt. De HOUVAST richt zich zowel naar personen met dementie als naar hun steunfiguren.

De volgende zaken kun je aanpakken:

Informeer je over de ziekte

Dementie is een syndroom. Dat is een verzamelwoord voor verschillende ziektes. Het is belangrijk dat je weet welk type dementie (ziekte van Alzheimer, Frontotemporale dementie, Lewy body dementie, vasculaire dementie...) is vastgesteld. Elk type (vorm van dementie) heeft eigen specifieke symptomen en vraagt soms een andere aanpak.

Meer informatie over dementie kan je vinden via www.dementie.be, www.omgaanmetdementie.be, www.jongdementie.info of in de bibliotheek. Een persoonlijk gesprek met een professionele hulpverlener kan verhelderend werken. Contacteer je huisarts, de maatschappelijk werker van het ziekenfonds of plan een bezoek in een inloophuis dementie.

Lotgenotencontacten zijn mogelijk tijdens een praatcafé dementie

(www.praatcafedementie.be), in familiegroepen van Alzheimer Liga Vlaanderen (www.alzheimerliga.be), via bijeenkomsten van het psycho-educatiepakket “dementie en nU” (www.dementieennu.info) of in verschillende buddy-werkingen.

De gratis luister- en infolijn van Alzheimer Liga Vlaanderen biedt een luisterend oor en is elke dag bereikbaar, ook in het weekend en op feestdagen. Je kan hen bereiken op het nummer 080015255.

Spreek erover met familie en vrienden

Praten over de diagnose dementie kan lastig zijn. Toch is het belangrijk dat je open over de ziekte blijft praten. Een familiegesprek is heel geschikt om steun en begrip te krijgen. Je kunt je familieleden vragen wie jou wil en kan ondersteunen voor allerlei zaken. Denk daarbij aan hobby's, samen leuke dingen doen of in hulp bieden in de zorg.

Vaak blijkt dat familieleden en vrienden je graag helpen, maar weten ze niet altijd hoe. Jij kan op jouw beurt helpen door aan te geven waar je hulp bij wenst. Vrienden, kennissen en burens reageren allemaal op hun eigen manier op de diagnose. Wees ook tegen hen zo open mogelijk, zelfs als je negatieve reacties krijgt. De relatie kan veranderen want niet iedereen is opgewassen tegen dat nieuws. Soms haken mensen uit je omgeving af, maar vriendschappen kunnen ook sterker en betekenisvoller worden. Het is belangrijk in contact te blijven met mensen die je genegen zijn, zodat je niet geïsoleerd raakt. Je kan persoonlijke verhalen lezen op <https://www.jongdementie.info/informatie/persoonlijk-verhaal> waarin open communicatie sterk aan bod komt.

Regel ondersteuning door professionelen

Je huisarts, de apotheker en de maatschappelijk werker van het ziekenfonds zijn belangrijke partners om jou te ondersteunen en te begeleiden tijdens het ziekteproces. Zij kunnen jou o.a. advies

geven over medicatie, tegemoetkomingen, thuishulp, psychosociale ondersteuning en zoveel meer. Ze kunnen jou ook helpen met de zoektocht naar informatie over professionele ondersteuning op vlak van zorg: thuiszorg, dagverzorgingscentrum, woonzorgcentrum, ... Je kan de contactgegevens van organisaties terugvinden op www.desocialekaart.be.

Er bestaat heel wat ondersteuning door professionelen. Diensten gezinszorg, thuisverpleging, dagverzorgingscentra en woonzorgcentra beschikken over referentiepersonen dementie. Dit zijn hulpverleners met expertise rond informatie en advies over dementie en jou dus gericht kunnen ondersteunen.

Ergotherapeuten kunnen je helpen alles te ordenen en structureren zodat jij langer het overzicht kan bewaren. Denk hierbij aan het gebruik van een agenda, aanleren van ezelsbruggetjes, aanreiken en implementeren van hulpmiddelen, opmaken van handleidingen of stappenplannen bv. na de aankoop van een nieuwe wasmachine,.... Ze kennen als geen ander de knepen van het lerend vermogen dat men kan aanspreken. Zo kunnen ze helpen om langer en beter zelfstandig thuis te blijven. Je kan hierover informeren bij de ziekenfondsen of via www.ergotherapie.be/NL/zoek-ergotherapeut.

Heb je nog vragen die onbeantwoord blijven, neem dan contact op met het Expertisecentrum Dementie in jouw buurt.

Nadenken over later

De evolutie van je ziekte dementie is moeilijk te voorspellen. Het is goed dat u nu al rekening houdt met een aantal zaken. Het zijn moeilijke onderwerpen maar vroeg of laat sta je voor vragen over de grenzen van behandelen en het levenseinde. Betrek in dit proces je omgeving. Op een bepaald moment zal je misschien niet meer in staat zijn om je eigen wil en keuzes uit te drukken op persoonlijk, juridisch en/of financieel vlak. Start tijdig met het opmaken van een 'vroegtijdige zorgplanning'. Hierin bespreek je je voorkeuren en wensen. Doe dit met de mensen die je omringen en met je huisarts. Je kan er ook voor kiezen om afspraken vast te leggen in een schriftelijke wilsverklaring. Daarmee kan je voorkomen dat er behandeld wordt terwijl je dat niet meer wilt.

Hebben jullie vragen over euthanasie? Bespreek deze dan ook zorgvuldig met de huisarts. Het is belangrijk dat de wilsverklaringen correct ingevuld zijn. Je kan je hiervoor laten begeleiden door je huisarts of een medewerker van de netwerken palliatieve zorg. Meer informatie kan je vinden op www.palliatief.be - www.rws.be - www.leif.be

Beheer van goederen

Door het dementieproces krijg je gaandeweg moeilijkheden bij financiële zaken zoals facturen betalen. Je loopt ook een groter risico dat anderen hiervan profiteren en hieruit hun voordeel halen. Je kan jezelf hiervoor beschermen en volgende maatregelen overwegen: lastgeving en bewindvoering.

De meest soepele oplossing is lastgeving, soms ook zorgvolmacht genoemd. De persoon met dementie ('de lastgever') geeft in dat geval aan een derde ('de lasthebber') de bevoegdheid om in zijn naam en voor zijn rekening bepaalde daden te stellen. Je kan dit document enkel opmaken als je wilsbekwaam bent. Je kan het document zelf opstellen of door een notaris (tegen betaling) laten opmaken. De notaris helpt je om alle mogelijke handelingen in het document te vermelden.

De lastgeving moet geregistreerd worden op het vredegericht, zo niet is deze niet geldig bij wilsonbekwaamheid van de persoon. Opgelet: dit geeft geen bescherming tegen malafide praktijken, de handtekening blijft nog rechtsgeldig. Bewindvoering is een meer dwingende en beschermende maatregel dan de lastgeving en is het resultaat van een beslissing door de vrederechter. De vrederechter zal een bewindvoerder aanduiden uit de familiale omgeving of een professionele buitenstaander (vaak een advocaat).

Een persoon met dementie kan zelf vooraf een voorkeursverklaring voor een bewindvoerder invullen. Er kan daarbij ook een vertrouwenspersoon worden aangesteld om als tussenpersoon te fungeren tussen de bewindvoerder en de beschermde persoon, en om over diens belangen te waken.

Hoe complexer het vermogensbeheer is en hoe meer gespannen de familiale relaties zijn, des te meer is het aangewezen een beroep te doen op deze beschermingsmaatregel. Hieronder vermelden we – in algemene zin en schematisch – kort de elementen die men over het algemeen in overweging neemt bij de

keuze tussen lastgeving en bewindvoering:

LASTGEVING	BEWINDVOERING
In een vroeg stadium van de ziekte, de persoon kan de draadwijdte van de beslissingen nog goed inschatten.	In een gevorderd stadium van de ziekte
De wens om iemand te helpen zonder de vrijheid bij het beheer van het vermogen in te perken.	De noodzaak om iemand te beschermen tegen daden met betrekking tot de goederen.
Er is een harmonieuze relatie met de valide partner en de andere naaste familieleden	De persoon leeft geïsoleerd en/ of omringd door moreel dubieuze personen.
Er is een goede familiale verstandhouding en een consensus over de persoon die het vertrouwen verdient.	Er zijn familiale conflicten en spanningen tussen de verschillende erfgenamen.
Raakt niet aan de juridische bekwaamheid van de lastgever.	Stelt de juridische onbekwaamheid in, afhankelijk van de mogelijkheden zijn sommige handelingen wel nog mogelijk!

Bronnen en meer informatie: <https://www.kbs-frb.be/nl/hoe-jezelf-en-je-vermogen-beschermen-wanneer-je-het-niet-meer-alleen-kan>
Brochure via: <https://www.notaris.be/erven-schenken/brochures>

Vermissing

Door het dementieproces kan het oriëntatievermogen soms aangetast zijn. Hierdoor kan het zijn dat je de weg niet meer terug vindt. Er bestaan heel wat hulpmiddelen om jezelf en je naasten hierin te ondersteunen: de vele digitale APP's (bv. zoek vrienden) en track and trace- systemen (bv. Spotter) maar ook volgende zaken zijn aan te raden:

Kaartje 'ik heb dementie': ben je de weg kwijt of zit je in een benarde situatie? Met dit kaartje kan je aangeven dat je dementie hebt. Het bevat bovendien de naam en het telefoonnummer van je belangrijkste contactpersoon. Bewaar het kaartje bij je

identiteitskaart, als er iets gebeurt, kan men onmiddellijk jouw steun en toeverlaat verwittigen om je bij te staan.

Opmaken van een vermissingsdocument: dit document bevat alle nuttige info om een zoekactie te starten. Door het document vooraf in te vullen, is veel kostbare informatie al ter beschikking en gaat er minder tijd verloren op het moment van de vermissing.

<http://www.dementie.be/themas/dementievriendelijke-gemeente/vermissing>

<http://www.dementie.be/wp-content/uploads/2016/11/dementie-assistentiekaartje.pdf>

Het besturen van een voertuig

De gevolgen van de ziekte kunnen een grote impact hebben op je rijvaardigheid en rijgeschiktheid. Het vinden van de weg, het inschatten van verkeerssituaties en het snel reageren in onverwachte situaties kan moeilijker worden en tot gevaarlijke situaties leiden, en dan is autorijden niet meer verantwoord. Rijgeschiktheid houdt in dat je geen lichamelijke of geestelijke aandoeningen of afwijkingen hebt die het risico op een ongeval bij het besturen van een motorvoertuig kunnen verhogen. Bepaalde medicatie, beperking of ziekte (zoals dementie) kunnen het risico hierop verhogen.

De minimumnormen voor lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor bestuurders zijn wettelijk bepaald. Het behouden van je huidig rijbewijs en de verklaring van je rijgeschiktheid moet vervolgens via een vaststaande procedure verlopen. Je behandelende arts (huisarts, geriater of neuroloog) is in de mogelijkheid om je geschiktheid te beoordelen en je het nodige rijgeschiktheidsattest te bezorgen. Met het rijgeschiktheidsattest word je al dan niet rijgeschikt verklaard.

Bij twijfel in beoordeling van jouw vaardigheden kan uw arts je doorverwijzen naar een rijgeschiktheidscentrum (CARA in Vlaanderen of DAC in Wallonië). Het multidisciplinair team van het CARA zal jouw rijgeschiktheid nagaan en je documenten afleveren waarmee je een (nieuw) rijbewijs kunt krijgen. Er wordt beslist of je aanpassingen nodig hebt en/of beperkingen op het gebruik van

je rijbewijs krijgt die noodzakelijk zijn om je veilig in het verkeer te kunnen begeven. Vervolgens bestaan drie mogelijkheden:

- U bent rijgeschikt verklaard: ga in dat geval met uw rijgeschiktheidsattest en uw huidige rijbewijs binnen de 4 werkdagen naar uw gemeente voor een nieuw rijbewijs. Meestal is er een beperkte geldigheidsduur op het nieuwe rijbewijs.
- U bent rijgeschikt verklaard met voorwaarden of beperkingen: ga met uw huidige rijbewijs binnen de 4 werkdagen naar uw gemeente. Je krijgt een nieuw rijbewijs met beperkte codes. Dit wordt ook een medisch rijbewijs genoemd. Voorwaarden of beperkingen (codes) kunnen onder meer zijn dat je niet meer alleen op de autosnelweg mag rijden of enkel bij daglicht.
- U bent tijdelijk of definitief niet rijgeschikt verklaard. U moet uw rijbewijs binnen de 4 werkdagen indienen bij uw gemeente. U krijgt het pas terug als u een nieuw rijgeschiktheidsattest voorlegt waarop staat dat u rijgeschikt bent (al dan niet met voorwaarden of beperkingen).

Breng bij elke wijziging uw verzekeringsmaatschappij zo snel mogelijk op de hoogte zodat je op de juiste manier verzekerd bent. Voor meer info kan u terecht op volgende websites: <https://www.vlaanderen.be/rijgeschiktheidsattest-voor-het-rijbewijs-b-be-am-a1-a2-a-of-g-groep-1> en <https://www.vias.be/nl/particulieren/cara/>

Specifiek bij dementie op jonge leeftijd

Vaak hebben collega's of leidinggevenden al gemerkt dat er iets niet pluis is. Door een open gesprek met je werkgever is het vaak nog mogelijk langer aan het werk te blijven, al dan niet in een andere functie of werkregime. Voor meer informatie kan je ook terecht bij de arbeidsgeneesheer of de VDAB. Wil je hulp voor de opmaak van een ondersteuningsplan, neem dan contact op met Dienst OndersteuningsPlan (www.dop-ovl.be) of je ziekenfonds voor de opmaak van een ondersteuningsplan bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH).

Specifieke informatie over en ondersteuning bij jongdementie vind je op www.jongdementie.info

Tegemoetkomingen

Afhankelijk van de ondersteuning en hulp die je nodig hebt, kan je ook recht hebben op tegemoetkomingen. Neem hiervoor contact op met je ziekenfonds. Voor personen met dementie op jonge leeftijd kan je de laatste actuele updates vinden op <https://jongdementie.info/44-advies-hulp/209-financieel-2>

Deze brochure wordt aangeboden door:

Download deze brochure via: www.dementie.be/paradox

Dit document is opgemaakt door:

Regionaal Expertisecentrum Dementie Paradox
Molenaarsstraat 34, 9000 Gent, 09 233 14 38
www.dementie.be/paradox

Paradox
expertisecentrum
dementie

Je kan jouw Regionaal Expertisecentrum Dementie vinden op www.dementie.be.
Alle websites rond dementie in Vlaanderen zijn gebundeld op www.dementie.vlaanderen.